

Gebarentolk, geschreven teksten, goed zicht op je mond

Een uitvaart met doven onder de nabestaanden? Draag geen baard als je wilt dat ze je 'verstaan', maar vooral: geef doven en slechthorenden de kans om zich te laten horen.

TEKST JOHN HERMSE BEELD SHUTTERSTOCK

“**W**at zou dat fijn zijn”, zeiden doven tegen uitvaartverzorger Natasja de Groot toen ze aankondigde voor zichzelf te beginnen. Met haar bedrijf Een laatste gebaar richt ze zich sinds kort speciaal op doven en slechthorenden. Volgens haar is ze de enige uitvaartbegeleider die daarnaast Tolk Nederlandse Gebarentaal is.

Haar doelgroep heeft graag een uitvaartleider met wie ze goed kunnen praten, op hun geheel eigen manier, is haar ervaring. Dat schiet er nu namelijk nogal bij in. Een uitvaartondernemer kan bij het eerste 'regelgesprek' wel een tolk meenemen, maar eigenlijk is dat niet genoeg om de dove nabestaande goed bij de uitvaart te betrekken. “Het gaat ook om die momenten tussendoor”, ervoer De Groot. “Zonder tolk gaan veel van deze communicatiemomenten verloren. Als je niet dezelfde taal hebt, voelen doven zich minder betrokken, dan hebben ze minder invloed op de manier waarop de uitvaart geregeld wordt.”

HOEZO MUZIEK?

Het is precies wat uitvaartbegeleider Christa Septer merkte toen ze voor haar uitvaartopleiding onderzoek deed naar de behoeften van doven en slechthorenden. Haar eerste advies aan uitvaartbegeleiders die met deze doelgroep te maken krijgen: “Laat achterwege wat standaard is, wat moet volgens de regels. Wals niet over iemand heen door bijvoorbeeld te zeggen dat bij een uitvaart muziek hoort. Dat gebeurt nu nog te vaak.”

Vraag heel direct aan doven zelf wat ze precies willen en houd er rekening mee dat de communicatie wel eens wat extra tijd kan kosten. Doven hebben soms zelf al een tolk en als een uitvaartbegeleider er een uitzoekt, doet hij er goed aan te bekijken of een tolk geschikt is voor een plechtigheid met doven. “Zoek het liefst iemand uit die ervaring heeft op geestelijk gebied”, adviseert Septer. “In het maatschappelijk werk, de kerk of gezondheidszorg.”

RINGLEIDING

“Voor slechthorenden kan een goede ringleiding een uitkomst zijn”, zegt Jeanette Noordhof, vrijwilligersondersteuner bij de Stichting Hoormij. Bij een inventarisatie stelde de stichting vast dat crematoria die nog niet altijd hebben. Aan het graf biedt dit natuurlijk geen soelaas, daar kan een tolk van pas komen die met gebaren de gesproken taal ondersteunt.

WEB www.tolkcontact.nl

*Christa Septer geeft graag advies over het betrekken van doven en slechthorenden bij uitvaarten:
christa_septer@outlook.com*

‘Wals niet over een dove heen door te zeggen dat bij een uitvaart muziek hoort’

FEITEN EN TIPS

In Nederland zijn 1,5 miljoen slechthorenden, van wie er 45.000 volledig doof zijn. Voor 20.000 mensen is gebarentaal hun moedertaal. Naar schatting 25.000 tot 45.000 mensen hebben behoefte aan een uitvaartbegeleider met kennis van de dovencultuur en de Nederlandse Gebarentaal bij de uitvaart.

- Doven hebben recht op vergoeding van een tolk, minstens 30 uur per jaar voor privegebruik. Vraag aan dove nabestaanden of ze zelf een tolk hebben. Voor bemiddeling van een tolk en het aanvragen van de vergoeding: Tolkcontact (contact@tolkcontact.nl, 030-3040038; Spoednummer: 06-30 80 47 15).
- Voor doven is het van belang dat ze het gezicht van een spreker goed kunnen zien. Draag daarom geen baard of snor die over de lippen hangt, ga niet voor een raam staan of bij een gesprek achter een laptop zitten en houd je hand niet voor je mond als je praat.
- Attendeer slechthorenden op de aanwezigheid van een ringleiding, schakel een tolk in die spraak met gebaren verduidelijkt of laat de plechtigheid begeleiden door een schrijftolk, die kan ondertitelen op een laptop of groot scherm.

